

Bogdan Selimir:

Marjetica.

Jam zunaj na deželi, prav pri cesti, je stala kmetiška hiša — gotovo si jo že sam kdaj videl. Pred njo majhen vrt, poln cvetic in ograjen. Čisto zraven pri jarku sredi najlepše zelene ruše je rastla majhna marjetica. Solnce jo je obsevalo prav tako toplo in lepo kakor velike, lepe rože v vrtu, in zato je rastla od ure do ure.

Nekega jutra se je široko razcvetela in odprla svoje lepe liste solncu. Prav nič ni mislila na to, da je tamkaj v travi nihče ne vidi, in da je revna, zaničevana cvetka. Bila je zadovoljna. Obrnila se je naravnost proti toplemu solncu, ga gledala in poslušala škrančka, ki je v zraku pel.

Mala marjetica je bila tako vesela, kakor bi bil Bog vé kako velik praznik. In vendar je bil le ponedeljek. Vsi otroci so bili v šoli. Medtem, ko so oni sedeli v klopeh in so se učili, je sedela marjetica na svojem malem zelenem stebelcu in se je učila od solnca in od vseh stvari okrog sebe, kako dober je Bog. In prav se ji je zdelo, da škranček tako jasno in lepo izliva v pesem vse, kar čuti natihem. Marjetica je spoštljivo gledala gor k srečnemu ptičku, ki je znal peti in letati, vendar pa ni bila nič potrta, ker sama tega ni znala. »Saj vidim in slišim!« si je mislila. »Solnce me obseva in vetrec me poljublja. O kako bogato me je obdaril Bóg!«

V vrtu je stalo mnogo prevzetnih, gosposkih cvetic. Čimmanj so dehtele, tembolj so se ponašale. Solnčnica se je napihovala, da bi postala večja nego vrtnica — toda ni velikost, ki stori veliko! Tulipani so imeli najlepše barve; tega se je vsak dobro zavedal. Stali so pokoncu, da bi jih vsakdo lahko videl. Te lepe rože se niso prav nič ozirale na malo marjetico ondi zunaj; toda ona je bolj gledala nanje in si je mislila tiho: »Kako so bogate in lepe! Gotovo, k njim se bo spustil škranček in jih bo obiskal! Hvala Bogu, da sem tako blizu: lahko bom vse videla!«

In ravno, ko si je to mislila, je zažvrgolel škrjanček nad njo, se spustil na tla — toda ne k tulipanom, ampak k nji na travo, k nji, revni marjetici.

Marjetica se je od samega veselja tako prestrašila, da ni vedela, kaj naj si misli. Ptiček je plesal okrog nje in pel: »Kako je mehka travica! Kako lepe, majhne cvetke so tu! Z zlatimi srci in s srebrnimi plaščki!«

Ne moremo si misliti, kako srečna je bila mala marjetica! Škrjanček jo je poljubil s svojim kljunom, ji pel pesmi, potem pa zopet odletel proti nebu. Ko se je marjetica zavedela iz srečne omotice, se je sramežljivo, toda v srcu polna veselja, ozrla proti drugim cveticam v vrtu; saj so one vse videle to čast in srečo, ki jo je doletela. Toda tulipani so stali še enkrat bolj prevzetni kakor prej, v obraz pa so bili zoženi in rdeči, ker jih je strašno jezilo. Solnčnice so pa postale popolnoma topoglave. Mala marjetica je videla, da so užaljene, in ji je bilo hudo.

Tisti trenutek je prišla v vrt deklica z velikim nožem in je porezala tulipane, drugega za drugim. »To je grozno!« je vzdihnila marjetica. Nato je deklica odšla s tulipani. Marjetica je bila vesela, da je stala zunaj na travi in da je tako majhna. Čutila je v srcu hvaležnost. Ko pa je solnce zašlo, je zaprla liste, zaspala in celo dolgo noč sanjala o solncu in o malem ptičku.

Ko je drugega jutra zopet odprla solncu liste, je začula škrjančkov glas. Toda pesem, ki jo je ptiček pel, je bila žalostna. Ubogi škrjanček je bil ujet in je čepel v kletki pri oknu. Opeval je prosti in srečni polet, pel o mladi, zeleni rži na polju in o veličastnem potovanju, ki ga je popotoval včasih visoko po zraku.

Marjetica bi bila ptičku rada pomagala. Toda kako? Na vse okrog sebe je pozabila: na toplo solnce, na svoje lepe bele liste. Mislila je le na ubogegega ptička.

Takrat sta pa prišla iz vrta dva dečka. Eden je imel velik, oster nož v roki, kakor prej deklica, ki je

bila porezala tulipane. Dečka sta šla naravnost proti marjetici.

»Tukaj bi lahko izkopala lepo rušo za škrjančka!« je rekel eden izmed dečkov. In je pričel rezati okrog marjetice globoko zemljo, tako da je stala cvetka sredi ruše.

»Odrtgaj cvetico!« je rekel drugi deček. Marjetica pa je zatrepetala. Kako rada bi bila še živela!

»Pusti jo, naj ostane!« je branil prvi. »Tako lepo krasi rušo.«

In tako je marjetica ostala in je prišla z rušo vred v kletko k škrjančku. Ubogi ptiček pa je glasno tožil o izgubljeni prostosti in je tolkel s perutnicami ob žico v kletki. Marjetica pa ni mogla govoriti, izreči nobene tolažljive besede, dasiravno bi bila to rada storila. Tako je preteklo celo predpoldne.

»Tu ni nič vodel!« je tožil ujeti škrjanček. »Vsi so odšli in so pozabili, da bi mi dali kapljico vode. Moje grlo je suho, in ogenj me žge v njem. Oj, moral bom umreti! Moral se bom ločiti od toplega solnca, od svežega zelenja, od vsega veličastva, ki ga je ustvaril Bog!«

In zapičil je svoj kljun v mrzlo rušo, da bi si ga malo osvežil. Pri tem je pa zagledal marjetico, ji pokimal, jo poljubil in rekel: »Tudi ti boš morala zveneti tukaj, ti uboga, mala cvetica! Tebe in to rušo so mi dali za celi svet, ki sem ga imel tam zunaj! Vsaka majhna travnata bilka naj mi bo drevo, vsak tvojih belih lističev — dehteče cvetice!«

»Ko bi ga pač mogel kdo potolažiti!« si je mislila marjetica. Toda ni mogla premakniti nobenega lista. Dehtenje njenih venjenih listov pa je postalo močnejše. To je opazil tudi ptiček, dasiravno je pojemal žeje. V bolečini je trgal zeleno travo, vendar se cvetke ni dotaknil.

Storil se je že večer, toda nikogar še ni bilo, ki bi bil prinesel revnemu ptičku kapljico vode. Iztegnil je ptiček svoje lepe perutnice, se krčevito stresel, in njegovo petje je postalo otožno čivkanje. Njegova mala glavica se je sklonila proti cvetki, in srce ptičkovo je počilo vsled pomanjkanja vode in prostosti.

Šele drugo jutro sta prišla dečka. Ko sta zagledala ptička mrtvega, sta zajokala. Prelila sta mnogo solza in sta ptičku izkopalala grob, ki je bil ves okrašen s cveticami. Preje sta pozabila na ptička, sedaj pa sta jokala za njim in ga kraljevsko pokopala!

Rušo z marjetico sta pa vrgla v prah na cesto. Nihče ni mislil nanjo, ki je najbolj čutila s ptičkom in bi ga bila najrajši tolažila — —.

(Po Andersenu.)



Joško Čopov:

„Ptičice so revice . . .“

Lep saden vrt obdaja Kovačevo hišo koncem naše vasi. Okrog vrta pa se vije košata živa meja. Ob meji pa najrajši poseda Kovačeva Franica in opazuje drobne ptičice, kako skakljajo od vejice do vejice ali pa letajo od drevesa do drevesa. Drobne ptičice so Franičino veselje in so Franičina žalost. Kadar ni v šoli — prvo leto hodi letos v šolo — ali kadar nima izdelovati nalog, ali pa kadar ne pomaga svoji mami, vsekdar jo morete najti ob košati živi meji pri ptičicah. In ptičice ji veselo čivkajo, pevajo in se radujejo z njo.

Nekega dne zapazi Franica dvoje ptičic, ki zaporedoma letata v kot meje in prinašata v kljunčkih črviče. In komaj mine par trenutkov, že odletita praznih kljunčkov na sosednja drevesa.

Franico prime radovednost, pa se polagoma in skrivoma približa kotičku, kamor naprej in naprej letata ptičici.

Ej, veselja! V meji, v gosti rogovili je gnezdece in v njem štirje mladiči. S svojimi golimi glavicami kukajo iz gnezdeca in odpirajo mehke kljunčke, stara dva pa jim prinašata hrane.